

L'esport escolar: una prioritat educativa

L'activitat física ens posa en safata situacions reals que situen el nen o la nena davant els èxits, els fracassos, els conflictes, la cooperació, el rebuig, les limitacions i els dilemes. És a dir, davant la vida mateixa

Abans de parlar de l'esport en edat escolar, ens veiem en l'obligació de reflexionar envers la societat actual que, sens dubte, condiciona el paper de l'activitat física i l'esport com a instrument per a l'educació dels infants.

Estem ficats de ple en la societat global. En aquest entorn el ritme dels canvis, que són constants, és vertiginós. Els referents ètics i morals, és a dir, els valors dominants, que abans duraven generacions i generacions, com els mobles, les joies o els amors, actualment tendeixen a variar, a decaure i fins i tot a desaparèixer, substituïts per altres referents emergents i poc arrelats. Tot plegat dona pas a una situació poc afavoridora per a l'educació, sobretot per

l'educació entre les quatre parets de les escoles, ja que fora d'elles, sovint, es produeixen profundes contradiccions.

El sociòleg Zygmunt Bauman, au-

flueix. En un entorn com aquest, més que mai, el sistema educatiu i aquells espais de gran significació per a l'alumnat, com són, sense cap dubte, les pràctiques es-

portives, han de contribuir per a l'adquisició de valors sòlids, tant en els aspectes individuals com en els de convivència.

És a partir d'aquí, en l'aprenentatge d'una de les prioritats educatives del segle XXI, en l'aprendre a ser i a conviure, en l'educació emocional i volitiva, on l'educació física i l'esport en edat escolar poden tenir un

paper essencial i indiscutible.

L'esport i l'activitat física ens posen en safata situacions reals que situen al nen o a la nena davant els èxits, els fracassos, els conflictes, la cooperació, el rebuig,

Nois d'un mateix equip es feliciten per haver guanyat el partit. L'esport permet viure situacions que després es trobaran a la vida real, com l'èxit o el fracàs.

tor del llibre *Modernitat Líquida*, defineix molt bé aquesta idea quan ens diu que vivim en una societat sense referències fixes, sense memòria ni certeses a llarg termini, en la qual res és permanent i tot

les limitacions, els dilemes... Al capdavant, davant la vida mateixa, i aquesta és l'única manera d'educar moralment.

El conjunt de vivències experimentades per mitjà de l'esport i l'activitat física tindran una altíssima influència en l'escala de valors dels futurs ciutadans. La seva formació com a persones quedarà marcada, en molts casos, pel seu pas pel món de l'esport.

Valors universals

Però tampoc hem de pensar que l'esport, per si sol, educa en els valors reconeguts com a universals. Molts autors i autores ens alerten que l'esport no té valors en si mateix, sinó que els valors que acostumem a veure en l'esport solen ser judicis subjectius dels practicants o bé efectes atribuïts per certes institucions.

L'obligació de tots els agents implicats en l'àmbit de l'educació física i l'esport en edat escolar serà assegurar que els valors a potenciar i transmetre siguin, d'una banda, els universalment acceptats, com són la justícia, la llibertat, la tolerància i, d'altra, aquells que els desenvolupin

El paper dels diferents agents implicats

Les famílies, les entitats esportives, els centres docents, el professorat, els tècnics i les tècniques esportives, i les administracions públiques han de prendre el compromís d'assumir i vetllar per la gran responsabilitat educativa de l'esport en edat escolar. Ja fa un temps que s'ha convertit en l'assignatura pendent de moltes administracions i entitats, ja que la realitat que trobem en alguns entorns deixa molt que desitjar. Per aquesta raó, hem de seguir defensant l'esport com un potent instrument educatiu. Són també molts els avenços que s'han fet en els darrers anys. Pensem que tot el sector s'ha posat les piles, es comencen a veure canvis importants i és palpable la complicitat i coincidència dels objectius de l'esport en edat escolar. S'intueix que som en el bon camí.

L'esport és una activitat amb molta acceptació. Un 66,8% dels escolars de Barcelona el practiquen

moralment com a persones, tant individualment com també respecte als altres. Els darrers estudis sobre hàbits esportius en edat escolar, ens confirmen que l'activitat esportiva, un cop finalitzat l'horari

escolar, és l'activitat més desitjada i més practicada pels nois i noies. Un 66,8 % dels escolars de Barcelona d'entre 6 i 17 anys fa algun tipus d'activitat esportiva fora de l'horari escolar.

Està clar que l'activitat física i l'esport és una activitat motivant, atractiva i prioritària per als infants i els joves, és un deure de les institucions competents respondre a aquestes expectatives amb una oferta de qualitat i sobretot educativa.

Implicació i compromís

Alguns estudis també ens constaten allò que s'intueix en veure els nois i noies fer alguna activitat física: l'esport és un dels pocs àmbits on s'impliquen amb constància, compromís i esforç. L'activitat se la fan seva, no imposada, i les vivències són reals, no fictícies. El caràcter lúdic de l'esport comporta l'espontaneïtat i la veracitat dels seus comportaments. L'escenari de dedicació i predisposició ens dona situacions molt fructíferes per a qualsevol mena d'aprenentatges, ens dona una gran oportunitat educativa.

Instrument integrador

Per altra banda, el joc i l'esport ens proporcionen encara alguna cosa més. El seu llenguatge és universal, per tant les diferències lingüístiques i culturals sovint queden enrere per donar pas a la comunicació amb el cos i el moviment. En uns moments on la diversitat és una realitat en el nostre entorn, hem de saber aprofitar l'activitat física i l'esport com un potent instrument comunicatiu, integrador i facilitador de cohesió social.

La força social de l'esport mediàtic, d'elit i internacional no podem negar-la. Malgrat sovint no ens agradi, no podem tancar-hi els ulls. Hem d'intentar fer emergir el debat i l'anàlisi i aprofitar les contradiccions i les incoherències que viuen els joves per tal de crear mentalitats crítiques i també obertes davant les tendències de l'entorn.

Identificació a través del cos

Paral·lelament a aquest fenomen d'omnipresència de l'esport, estem davant una altra tendència preocupant relacionada amb el procés d'identificació individual a través del cos. El cos ja no és una data sinó alguna cosa que podem modificar i moldejar al gust. Com ens diu Ruiz Machado, el cos ha esdevingut el dipositori privilegiat de les noves normes de regulació social, estem parlant del cos «sà i en forma» preconitzat per totes bandes sense massa límits morals. Aquest fenomen comporta noves problemàtiques o fins i tot patologies. Cal, més que mai, educar en l'acceptació d'un mateix i dels altres.

Per Marta Carranza
Llicenciada en Educació Física i Psicologia.
Directora de Promoció Esportiva de l'Institut
Barcelona Esport de l'Ajuntament de Barcelona

La contribució de la FAPAC i les AMPA

Pep Herrero/Institut Barcelona Esports

L'activitat física i l'esport fomenten la convivència entre els joves.

Des de fa uns anys la Junta de la FAPAC té un interès especial pel desenvolupament de les activitats escolars esportives.

El Pla de Dinamització Esportiva Escolar PLADEE, que impulsa la FAPAC, pretén col·laborar en el desenvolupament del Pla Català de l'Esport a l'Escola, endegat pel Govern de la Generalitat. L'objectiu és posar a l'abast de tot l'alumnat de primària i secundària la pràctica d'activitats físiques i esportives, i aprofitar el seu gran potencial per tal de contribuir a la formació personal i cívica dels nostres infants i joves.

El objectius generals del PLADEE són: incrementar la participació dels alumnes en activitats físiques i esportives en horari lectiu i reforçar la continuació de la pràctica esportiva en el salt de primària a secundària; afavorir la participació per damunt de la

competitivitat tot reforçant els vincles entre escola, esport i família; potenciar la funció integradora i de cohesió social de l'esport tot fomentant un model inclusiu de convivència en la diversitat i respecte a la diferència; contribuir mitjançant la pràctica esportiva a la formació en valors com la tolerància, el respecte als

L'esport ajuda a millorar la qualitat de vida dels nostres fills i filles i els forma en valors com la tolerància, el respecte als altres i el treball en equip

altres i a les regles, la confiança en un mateix, l'autocrítica o el treball en equip.

Per aconseguir això, juntament amb la FAPAC, hi ha un equip de vuit dinamitzadors, un coordinador i una Comissió d'Esports que treballen per orientar i donar suport a les AMPA. Des d'aquí, les animem a participar. Estem convençuts que l'activitat física contribueix a millorar la qualitat de vida dels nostres fills i filles.

Per Marcel Redondo
Coordinador de FAPAC del PLADEE

Pep Herrero/Institut Barcelona Esports

Un grup de joves es donen suport abans de donar inici al partit de bàsquet. Segons alguns estudis, l'esport és un dels pocs àmbits on els joves s'impliquen.